

glasilo delovne organizacije

dinos

LJUBLJANA, JUNIJ 1982

198337

LETO XXI. ŠT. 6 - 111

4. JULIJ

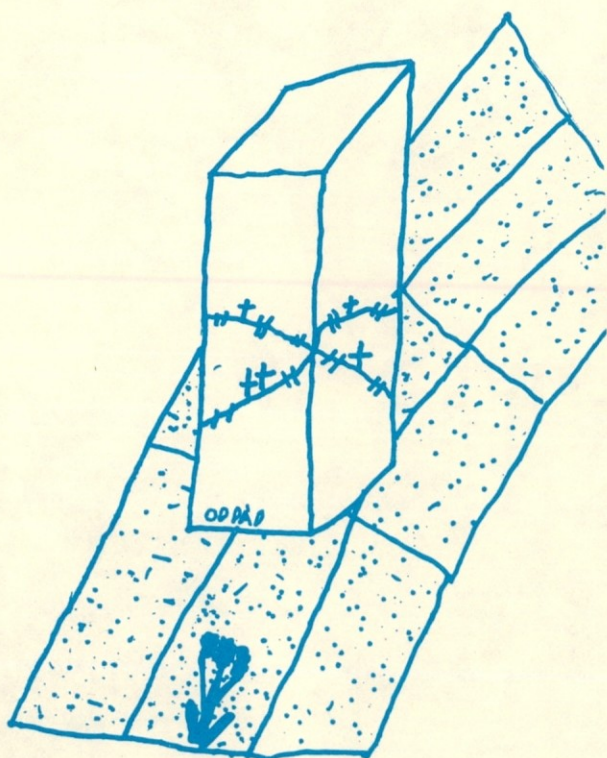
DAN BORCA

27. junij dan samo- upravljalcev

27. junija pred 32 leti smo v Jugoslaviji sprejeli Zakon o samoupravljanju. To je pomenilo začetek vladavine združenega dela. Takrat smo izvolili prve delavske svete. Ko je tovariš Tito razlagal Zakon o samoupravljanju je med drugim rekel:

„Mogoče kdo misli, da delavci ne bodo zmogli upravljati s podjetji. A kdor misli tako, se moti, kajti ta zakon bo našim delovnim ljudem še bolj zagotovil perspektivo njihove prihodnosti in prihodnosti vse naše skupnosti.“

te-ur

Tako je naš spominski kamen v Mestnem logu narisal 9-letni Sašo Rahne

UGOTOVITEV 12. KONGRESA ZKJ

RDEČA NIT: ODGOVORNOST

Kako spremeniti sedanje gospodarske razmere, je bila tema, ki se ji ni mogla ogniti nobena izmed šestih kongresnih komisij.

O zaostrenem gospodarskem položaju so seveda govorili tako delegati, ki so razpravljali v komisiji za družbeno-ekonomske odnose, potem tisti, ki so opozarjali, kako potrebna je idejna in akcijska enotnost članstva, kot tisti, ki so razpravljali, na primer, o znanosti, saj je navsezadnje še kako pomembno, ali bolj uveljavimo lastno znanje in z njim zamenjamo drago uvoženo.

Danes, zadnji dan kongresa, bodo delegati sprejeli usmeritve, ki odražajo mnenja več kot 500 razpravljalcev. Upravičeno je torej pričakovati, da se napake minulih let ne bi smele ponoviti.

Ostreje kot kdaj prej se na 12. kongresu oblikuje stališče, da mora za neizpolnjevanje partijske politike vsak član ZK prevzeti polno odgovornost, tudi politično,

kar pomeni v končni posledici tudi izključitev in tudi odhod s politične funkcije.

Delegati so bili zelo natančni in dosledni: komunisti v osnovnih organizacijah morajo odgovarjati za premalo razvite samoupravne odnose, za nedelo, malomarnost in nedisciplino, pretirano porabo, nespoštovanje dogovorov in sporazumov, za poslovne izgube, negospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi. Skratka, za vse tisto, kar je povzročilo, da smo se znašli v takih razmerah.

Kongres pa tudi povsem nedvoumno pove, da je funkcija komunistov v tem, da s političnim vplivom in pridobivanjem ljudi spreminjajo razmere, ne pa da bi izbojazni za lastno odgovornost ukazovali, kaj in kako naj delajo in sklepajo samoupravni organi in vse druge institucije političnega sistema.

VLADO ŠLAMBERGER
DELO – 29. JUNIJA

4. julij DAN BORCA

4. julija 1941. leta je bila v Beogradu, na Dedinju zgodovinska seja razširjenega politbiroja CK KPJ pod vodstvom generalnega sekretarja KPJ Josipa Broza Tita. Na seji so sprejeli sklep o splošni vstaji narodov Jugoslavije. Zato ta dan praznujemo kot dan borca.

VSEM AKTIVNIM UDELEŽENCEM NARODNO-OSVOBODILNEGA GIBANJA, DELAVCEM IN DELAVKAM DINOSA, TUDI TISTIM, KI SO ŽE V POKOJU, ČESTITAMO ZA NJIHOV PRAZNIK!

PRIPRAVE na 10. kongres ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V okviru aktivnosti sindikalnih organizacij so sedaj na prvem mestu priprave na 10. kongres zveze sindikatov. Ta bo v oktobru letos. Istočasno tečejo priprave tudi na 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Pri vsem tem pa ne gre za nove aktivnosti, ampak za nadaljevanje dose- danjih, saj je bilo leto, ki smo ga končali izredno bo- gato po politični aktivnosti.

OBJAVLJENI SO OSNUTKI DOKUMENTOV ZA KONGRES

V prilogi „Delavske enotnosti“ z dne 17. junija 1982 je bil objavljen osnutek resolucije z naslovom „Naloge Zveze sindikatov Slovenije v boju za nadaljnji družbeno-ekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih“. V tem dokumentu so naloge sindikatov opredeljene. Večina teh je že znana in gre za to, da jih bomo v naši aktivnosti anali-

zirali skozi izvajanje pri nas sprejetih programov in na osnovi te ocene opredelili naše nadaljnje naloge. Ob- ravnavana dokumentov naj to- rej ne pomeni le seznanjanje z njim, pač pa naj pomeni točno opredeljene naloge, ki jih moramo mi sami izvršiti. Ob tem pa bomo lahko predlagali tudi dopolnitev in spremembo resolucije.

Smo v času letnih dopustov. Kot vsako leto, letos pa še posebej, poudarjamo, da nas sedanja situacija sili v aktiv- nost tudi v teh mesecih. Zato v nobenem primeru ne smemo nalog prelagati na jesen. Izgovor, da smo v ča- sovni stiski nas ne bo mogel opravičiti.

Priprave na skupščinske vol- litve so v večini opravile sin- dikalne organizacije. Za nami je tudi 3. konferenca Zveze sindikatov Slovenije, ki jo pogosto izmenjujemo tudi „mali kongres“ in na kateri je bila obravnavana

socialna problematika in na- loge sindikatov na tem pod- ročju. Mimo sindikalnih or- ganizacij tudi niso šle pri- prave na kongrese Zveze ko- munistov. Brez dvoma pa je pri vsem tem v ospredju iz- vajanje gospodarske stabili- zacije, kar je prav gotovo najvažnejše, saj prav od do- slednosti pri izvajanju spre- jetih obveznosti na področju gospodarjenja zavisi vse osta- lo.

AKTIVNOSTI NAJ BODO ČIMBOLJ RACIONALNE

Pogosto si sami postavljamo vprašanje, kako na najbolj hiter in učinkovit način pristopiti k izvedbi posameznih nalog.

To je posebej važno sedaj, ko iščemo rezerve, ki so go- tovo velike tudi v porabi raz- položljivega delovnega časa, kamor sodi tudi sestanko- vanje. Tu je poraba časa od-

visna od pripravljenosti ude- ležencev sestanka. Najprej se moramo opredeliti, koga vse bomo vključili v razpravo. Izvršni odbor sindikata go- tovo v celoti, potem člane delavskega sveta, pa dele- gacij in še tiste, ki lahko naj- več prispevajo v razpravi. S tem bomo dosegli kvalitetno obravnavo in krajši sestanek. S tem pa nočemo reči, da nimajo vsi možnosti sodelo- vanja.

Od tega, kako bomo pristopi- li k izvajanju nalog, bo v veliki meri odvisen tudi us- peh. Verjetno bo treba pre- gledati že sprejete programe. Ob tem pregledu bomo go- tovo ugotovili, da imamo ve- liko napisanega, premalo pa izvršenega. Prizadevanja naj torej bodo usmerjena v iz- boljšanje našega odnosa do izvrševanja že sprejetih ob- veznosti.

Tone Plešec

NA DUNAJU je bil kongres BIR-a

V ČASU OD 17.–19. MAJA 1982 JE BIL NA DUNAJU IZREDNI KONGRES ČLANIC MEDNARODNE ORGANI- ZACIJE NAŠE DEJAVNOSTI, KI SE GA JE UDELEŽIL TUDI NAŠ DIREKTOR VLADIMIR KRALJ. IZ PORO- ČILA, KI GA JE DIREKTOR DAL DELAVSKEMU SVETU DSSS, POVZEMAMO:

Kongres je bil v času, ko se v svetu, kakor tudi pri nas na- hajamo v vse večjem po- manjkanju sekundarnih su- rovin in energije. Ravno zato je bil tak ongres zelo po- membna, saj zaključki, ki so jih udeleženci kongresa spre- jeli pomenijo obveznost, da

pristopimo k varčevanju energije pri pripravi sekun- darnih surovin.

Vladimir Kralj se je udeležil več komisij, ki so delovale v času kongresa. Tako je bil prisoten pri delu komisije za papir in jeklene odpadke.

Udeleževal se je tudi sej ko- miteja za nove projekte.

V času kongresa so imeli udeleženci možnost, da so si ogledali pripravo odpadnega papirja v sekundarno suro- vino pri znani dunajski firmi **Bunzel und Biach**. Tam so videli naj sodobnejši trgalec tipa 640, firme Lindemann, ki pripravlja mešani papirni trganec.

Člani komisije za jeklene od- padke so predstavili novost,

ki je sicer znana že nekaj let, vendar tokrat tudi uradno potrjena, da je kombinirani metalurški vložek zgolj ena klasa jeklenih odpadkov, njena struktura pa se menja glede na pridobivanje jekla po željeni kakovosti.

Kongres je bil zaključen z geslom: Primarne in sekun- darne surovine pomenijo energijo, če je pravilno upo- rabljena pri celotnem siste- mu reciklaže.

Spoznavanje novih dosežkov v svetu je zelo pomembno tudi za naše poslovne odlo- čitve, predvsem zato, ker je razvoj dejavnosti sekundar- nih surovin tudi pri nas v ne- nehнем razvoju.

LAHKI JEKLENI ODPADKI

Gospodarski in družbeni razvoj na različnih področjih življenja in dela iz leta v leto povečuje porabo vseh vrst surovin. S povečanjem produktivnosti dela in življenjskega standarda človeštva nastajajo vedno večje količine odpadkov, ki so posledica potrošnje materialnih dobrin.

Napore usmerjamo v zbiranje in ponovno izkoriščanje koristnih odpadkov, za katere je značilno dvojno osnovnih načel:

- pridobivanje sekundarnih surovin za proizvodnjo novih dobrin in
- zaščita človekovega okolja.

Pridobivanje sekundarnih surovin za proizvodnjo novih dobrin je zelo pomembna ekonomska kategorija s stališča blagovne bilance gospodarstva, ker so prirodne surovinske rezerve omejene. Sekundarne surovine rešujejo nesmotno izkoriščanje naravnega zemeljskega bogastva, saj imajo uporabno vrednost za skoraj vse vrste proizvodnih procesov v industriji.

Obseg onesnaževanja je že takšen, da je upravičena bojazen, da lahko pride do svetovne ekološke katastrofe, če ne bomo posvetili posebne skrbi izkoriščanju in odstranjevanju koristnih odpadkov. Poiskati moramo izhod iz takšnega stanja v zaokroženi rešitvi, kar predstavlja sistem reciklaže koristnih odpadkov. Po količini nastajanja in nadoomeščanja primarnih surovin pa imajo med koristnimi odpadnimi surovinami jekleni odpadki prvo mesto.

Podrobnejši izračun iz količinskih in vrednostnih pokazateljev razvoja posameznih narodnih gospodarstev dokazujejo, da med primarnimi in sekundarnimi surovinami v gospodarstvu, še posebno pa v bazični in predelovalni industriji, zavzemajo v reprodukcijskem ciklusu osnovno vlogo jekleni odpadki. Jeklo se nahaja kot reprodukcijsko blago v potrošnji skoraj v vsaki dejavnosti gospodarstva in je pomemben činitelj enostavne in razširjene reprodukcije. Ima osnovni delež v razvoju vseh oblik sredstev za delo in vpliva na celotno gospodarsko aktivnost.

Upravičeno lahko trdimo, da kot reprodukcijsko blago predstavlja osnovo razvoja gospodarstva, ki je na določeni način odvisno od gos-

podarsko družbenega sistema. Povsod na svetu je zato razvoj proizvodnih zmogljivosti jekla pod družbeno kontrolo. Kontrolirana je tudi oskrba gospodarstva z jeklenimi proizvodi. Ravno zato lahko trdimo, da zavzemajo jekleni odpadki kot sekundarna surovina pomembno mesto v reprodukcijskem procesu.

Raziskovanja so pokazala, da obstoja korelacijska odvisnost med rastjo potrošnje jekla, porabe jeklenih odpadkov in posameznimi družbenoekonomskimi kategorijami, kot so: družbeni proizvod, nacionalni dohodek in investicijska vlaganja.

V iskanju novih tehnoloških zmogljivosti in proizvodov nastajajo tudi nove vrste jekla in železnih litin. Sodobne

oblike mehanične obdelave imajo svoj vpliv na fizični izgled tehnoloških viškov pri obdelavi proizvodov. Tako nastajajo tudi specifični proizvodni procesi vračanja teh surovin industriji, kar daje novo uporabno vrednost posebne vrste jeklenih odpadkov. Čas masovne amortizacije opreme, potrošne dobrine človeštva kot so hladilniki, bojlerji, štedilniki, radijski in televizijski sprejemniki, osebni avtomobili, ki je v razvitih deželah sveta nastala že na pragu sedemdesetih let dvajsetega stoletja, nastaja tudi pri nas. Na nove pogoje v procesu zbiranja, priprave in predelave omenjenih vrst koristnih odpadkov, se moramo pravočasno pripraviti.

Na področju zbiranja jeklenih odpadkov je še vedno slabo urejeno zbiranje in ravnanje z odpadki, ki nastajajo v negospodarstvu in gospodinjstvu.

To so odpadni izdelki bele tehnike in amortizirani osebni avtomobili. Ostali jekleni odpadki, najrazličnejših

S skladišča v Gornji Radgoni

oblik embalaže, ki so v rabi v gospodinjstvu, so v sedanjem sistemu reciklaže, dokler še nimamo v uporabi reciklirne naprave za komunalne odpadke, še vedno primerni le za odlaganje na komunalna odlagališča, saj takšni odpadki pomenijo nepomembno količino. Za še boljše zajemanje lah-

kih jeklenih odpadkov, ki nastajajo izven proizvodnega procesa predelovalne industrije, bi bilo potrebno sprejeti občinske odloke o obvezni oddaji amortiziranih avtomobilov, kakor tudi predpisati pogoje, kako jih lahko pooblaščen organizacije odpeljejo v predelovalni proces, če so na javnih

površinah in onesnažujejo človekovo bivalno okolje. Takšni odloki morajo določiti tudi način zbiranja sredstev in uvedbo posebne takse ob registraciji ali plačilu obveznega zavarovanja pri nakupu osebnih avtomobilov oziroma pri nakupu izdelkov bele tehnike.

Različne vrste, do včeraj še neuporabnih jeklenih odpadkov, imajo danes svojo uporabno vrednost v procesu predelave. To nazorno prikazujejo količine tako zbranih jeklenih odpadkov.

Vladimir Kralj, dipl.oec.

TEKMOVANJE je zaključeno

TEKMOVANJE V ZBIRANJU STAREGA PAPIRJA PO ŠOLAH JE TRAJALO OD 1. SEPTEMBRA 1981 DO 31. MAJA 1982. V AKCIJI JE SODELOVALO 499 OSNOVNIH ŠOL, UČENCI PA SO ZBRALI 3.630.108 KG, ZA KAR SO PREJELI 12.630.108,00 DIN.

DINOS TOZD POS JE OD CELOTNE ZBRANE KOLIČINE ODKUPIL 1.929.538 KG. UNIPAPIR TOZD PAPIR SERVIS LJUBLJANA 836.955 KG IN SUROVINA 863.615 KG.

Na osnovi natečaja zbiranja starega papirja, razpisanih nagrad in rezultatov zbiranja starega papirja so bile 11. junija 1982 na Jesenicah podeljene nagrade:

I. nagrada: avtobusni izlet za

50 učencev, OŠ Ivan Cankar, Vrhnika

II. nagrada: avtobusni izlet za 50 učencev, OŠ Prežihov Voranc, Jesenice

III. nagrada: avtobusni izlet za 50 učencev, OŠ Vlado Majhen, Zg. Ščavnica.

V natečaju so bile razpisane tudi nagrade za izbrane risbe na temo zbirajmo stari papir. Nagrade so prejeli:

Posebno nagrado – letalski obisk Beograda sta prejela učenka Mojca Licul in likovni mentor Albin Šturm iz OŠ Milojke Štrukelj, Nova Gorica.

Hranilne knjižice s pologom 100,00 din so prejele:

osnovna šola Slava Klavora, Maribor (2x), (8 avtorjev)
osnovna šola Dana Šumenjak, Murska Sobota 2x, (2 avtorja)

osnovna šola Prežihov Voranc, Ravne na Koroškem
osnovna šola Solkan, Solkan (2x), (3 avtorji)

osnovna šola Miran Jarc, Črnomelj (2 avtorja)

osnovna šola Dante Alighieri, Izola, avtorji 5. razreda.

Nagrade za izbrane risbe je prispevala Jugobanka Ljubljana. Zaključno prireditev so pripravili jeseniški šolarji in mentorji. Zakaj ravno Jesenice, bi se kdo vprašal; zato, ker ti pionirji z velikim uspehom zbirajo papir že trindvajset let. Prireditev pa je posnel tudi radio Val 202 in jo posredovali poslušalcem radia 14.6.1982.

Osnovne šole so z zbrano količino pridale svoj delež k zmanjšanju uvoza starega papirja, saj bi morali naši predelovalci papirja odšteti za tako količino 720.000 dolarjev, ali pa bi morali posekati ne malo dreves.

Šolarji zbiralci so ob zaključku akcije sprejeli obveznost, da bodo v naslednjem šolskem letu še bolj zavivali rokave, zbirali še več papirja, s tem prihranili več dreves, še več prispevali k stabilizaciji našega gospodarstva in s tem prihranili dragocene devize.

A.V.

NAŠI DELAVCI

pripadniki narodno-osvobodilnega gibanja

To številko našega glasila in ta prispevek posvečamo Dnevu borcev — 4. juliju, državnemu prazniku v čast in spomin na naše ljudstvo, ki se je pred 41 leti uprlo okupatorjem in z raznimi oblikami boja, po štiriletni težki in krvavi borbi pregnalo okupatorje in organiziralo ljudsko oblast.

Poleg tistih, ki so bojevali svojevrsten boj, boj za ohranitev življenja s fašističnimi silami na okupiranem ozemlju, v koncentracijskih taboriščih, v zaporih in izgnanstvih, se 4. julija spominjamo zlasti borcev — partizanov oziroma pripadnikov narodnoosvobodilne vojne in partizanskih odredov, ljudske vojske, predhodnice naše sedanje Jugoslovanske ljudske armade.

Uspehi, ki smo jih v Jugoslaviji dosegli v 30. letnem razvoju samoupravnega socializma so tako očitni, da jih ni treba dokazovati. Kar imamo pokazati je vredno spoštovanja. Svetovna zgodovina ne pozna države, ki bi bila ustanovljena v podobnih okoliščinah, kot je bila naša. Odločitev za takšno državo, za takšen družbeni red pa je lahko zrasla samo iz pogumnih src, samo iz ljudstva, ki ve kaj hoče in, ki je v pravem času spoznalo pomen bratstva in enotnosti za doseganje takšnih ciljev.

Toda ne bi bili kar smo, če si ne bi upali tudi kritizirati naš razvoj, če ne bi imeli tudi marsikatero pripombo na stanje v kakršnem na primer živimo danes. Zdaj moramo začeti resnično bitko za premostitev gospodarskih in političnih težav, ki jih ne

bi bilo, če ne bi predolgo živeli na račun nečesa, kar nismo ustvarili.

Nad takšnimi težavami, kakršne imamo mi sedaj, bi ob naših materialnih pogojih obupale mnoge gospodarsko močnejše države. Toda tam nimajo takšnega ljudstva kot ga imamo mi. Naše ljudstvo je premagalo še hujše težave, pa bo zmagalo tudi v tej bitki. V pomoč pa nam bodo tudi izkušnje naše socialistične revolucije, zlasti tiste iz narodnoosvobodilnega boja in obdobja in-

formbiroja.

V naši delovni organizaciji smo imeli svoječasno veliko delavcev — nekdanjih aktivistov OF in partizanov oziroma članov združenj borcev NOV. Po evidenci, ki jo ima Dinosova kadrovska služba je med našimi upokojenci 39 članov združenj borcev NOV oziroma aktivnih udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja, med tistimi delavci, ki pa so še vedno v rednem delovnem razmerju pri Dinosu pa jih je še 12.

Obiskali smo štiri, ki so še v rednem delovnem razmerju, da bi zvedeli od njih, kakšno je bilo njihovo življenje in

delo, njihov boj, da so si prislužili pravico in priznanje, da so bili aktivni udeleženci narodnoosvobodilnega gibanja. Dva smo obiskali v Ljubljani, to sta bila tovariša Danilo Jančič in Vojo Viršček, dva pa v Novi Gorici, in sicer tovarišico Pavlo Gruden in tovariša Alojza Rutarja. Vsak od njih je drugače doživel obdobje narodnoosvobodilnega boja, zato so njihove pripovedi zanimive. Nas pa je zanimalo še kaj več. Na primer to, kako se imajo danes in kako gledajo na naše sedanje raz-

mere. Pa tudi to nas je zanimalo, kaj misli o njih kot delavcih njihov neposredni predpostavljeni, njihov šef, kot radi rečemo. Upamo, da boste nadaljevanje tega zapisa z zanimanjem prebrali.

DANILO JANČIČ

Vodja prodajne službe TOZD POS

Ko je Hitler začel vojno v Evropi in sprvil na kolena že nekaj držav se je Danilo, ki je tedaj obiskoval I. državno gimnazijo v Ljubljani, o tem pogovarjal s sošolci. Spominja se, da so tedaj

ugotavljali, da bo tudi Jugoslavija prišla na vrsto in to jim ni bilo prav nič všeč. Bil pa je tudi član Sokola, društva, ki je skrbelo za telesno vzgojo svojih članov. Sokolska društva so bila močno nacionalno in v večini primerov napredno usmerjena. Protihitlerjevsko stališče je bilo pri Sokolih že pred napadom na Jugoslavijo močno izraženo, zato so radi prisluhnili tistim, ki so organizirali odpor proti okupatorjem. Med temi je bil na primer tudi Gregor Počkar, ki je Danilo vključil v organizacijo odpora OF ter seznanil z metodami boja v mestu, kjer je okupator vsepovsod prisoten.

Italijani, ki so zasedli Ljubljano so kmalu začutili, da imajo vse več nasprotnikov in upornikov in začeli so jih loviti tudi s tako imenovanimi uličnimi racijami. V eni takšni raciji je bil, februarja meseca 1942, zajet tudi Danilo s svojim bratom. Nagnali so jih na kamione in jih odpeljali v vojašnico, kjer so morali skozi nekakšen „špalir“ italijanskih vojakov. Kdor je prišel skozi, so ga potem spustili domov, toda nekatere so potegnili na stran in jih kot osumljence, da delujejo proti okupacijski oblasti, določili za internacijo.

Tako izločene aretirance so potem odpeljali v „Belgijsko kasarno“ in jih tam vtaknili v zapor. Skupina v kateri je bil tudi Danilo, je bila zaprta 7 tednov, nato pa so jo odpeljali v italijansko koncentracijsko taborišče GO-NARS.

V Gonarsu, v taboriščni baraki, je bil Danilo z Benom Zupančičem, s katerim se je poznal še iz gimnazije. Bila sta veliko skupaj in skupaj sta se poleteli, leta 1943 z večjim transportom vrnila v Ljubljano.

V Ljubljani sta se oba, Beno in Danilo, zaposlila pri grad-

Danilo Jančič

benem podjetju, ki je na takratnem ljubljanskem „Gorenjskem kolodvoru“ gradilo železničarsko livarno.

Znano je, da so v takratnih podjetjih delovale močne organizacije OF in, da so v njej sodelovali skoraj vsi delavci. Med njimi je bil seveda tudi Danilo Jančič.

Na skrivaj in vse bolj so se pripravljali na trenutek, ko bo Ljubljana osvobodjena. Vsak je vedel kakšne naloge bo moral prevzeti in ko je osvoboditev prišla, sta Danilo in Beno postala člana Narodne Zaščite, predhodnice današnje milice. Naloge Narodne zaščite sta izvrševala dva meseca, potem pa sta zaprosila za odpust zaradi nadaljevanja študija, ki jima ga je prekinila okupacija.

Oktober meseca leta 1947 je bil Danilo sprejet v zvezo komunistov, 4. aprila 1947 pa je pričel delati v današnjem Dinosu. Pri Odpadu in pri Dinosu je po večkrat opravljal razne funkcije, kot na primer funkciji predsednika Upravnega odbora in delavskega sveta podjetja, pa predsednika sindikata in sekretarja partijske organizacije. Vmes je bil tudi neprofesionalni predsednik občinskega sveta ZS Ljubljana – Bežigrad, eno leto pa tudi profesionalni predsednik občinskega sveta ZS Ljubljana – Center.

Nobenega ni mogoče resno vprašati kaj ima od vsega tistega, kar je preстал, kajti noben pošten človek ne gre v boj za pravično stvar zato, da bi kaj dobil, temveč zato, da pravica zmaga. Po obrazložitvi približno tako postavljenega vprašanja je Danilo odgovoril: imam družino, primerno stanovanje in vse drugo kar spada v današnji povprečni standard. Celo gradbeno parcelo na Katarini blizu Ljubljane ima, na njej pa le barako, kajti stroški za postavitve počitniške hišice tako hitro rastejo, da jih nikoli ne ujame. Zanj je poglavitno, da ima v prostih dnevih kam oditi in se nadihati svežega zraka.

Tudi na vprašanje, kako gleda na našo trenutno gospodarsko situacijo je takoj odgovoril. Zelo zavzeto je razlagal, da se morajo v tokove stabilizacije vključiti vsi in ne samo združeno delo, tudi vsak posameznik. Za neodgovorno razsipanje z devizami ima nedavni odhod prevelikega števila naših novinarjev in poročevalcev v Španijo, na svetovno nogometno prvenstvo. Več smo jih imeli tam kot marsika-

tera večja in bogatejša država. Povsod vedo kakšne težave imamo z devizami in le kaj si morajo misliti, ko jih tako lahkomišlno zapravljamo, se je spraševal.

Ustavitev prodaje kave ima Danilo za neverjetno neumnost. Izkazalo se je, da ljudje vseeno pridejo do kave, toda na način, ki je mnogo dražji za skupnost, kot pa, če bi prodajo kave uredili na primeren način.

Vse to je Danilo gledal tudi skozi prizadevanja, da bi Dinos uresničil čim večji izvoz. Lani ga je Dinos ustvaril za 3 milijarde deviznih dinarjev, starih seveda, letos pa v petih mesecih že za 2 milijardi. Upa, da bo ob koncu leta izvoza za 4 do 4 in pol milijarde starih dinarjev, seveda na konvertibilno področje.

VOJO VIRŠČEK

Komercialist pri TOZD POS

Novo mesto so leta 1941 okupirali Nemci, Vojo pa je

takrat hodil v meščansko šolo. Po razdelitveni pogodbi med Italijo in Nemčijo pa je Novo mesto pripadalo Italiji, zato so Nemci odšli, ne da bi počakali Italijane. Zavladovalo je „brezvladje“ in v takšni situaciji so novomeški „mestni očetje“ organizirali čuvanje vojaških skladišč, ki jih v Novem mestu ni bilo malo. V stražarsko službo so pozvali dijake in jih, ko so bili oboroženi imenovali „gardisti“. Med temi „gardisti“ je bil tudi Vojo in njegovi šolski in športni prijatelji. Poleg pravih stražarske službe so vadili tudi streljanje iz raznih vrst orožja.

Tisti, ki so stražili ponoči, so vedeli povedati, da so bili priča odvažanju raznega materiala v smeri proti Gorjancem. Kmalu za tem pa so nekateri stražarji tudi pomagali nakladati strelivo in orožje na vozove. Med njimi je bil tudi Vojo, ki takrat še ni vedel, da je to orožje namenjeno tistim, ki se bodo okupatorjem uprli.

Potem je v Novo mesto prišla italijanska vojska, „gardisti“ pa razpuščeni. Toda

(nadaljevanje na str. 8)

Italijanske racije v Ljubljani v letu 1942.

(nadaljevanje s str. 7)

pušk, s katerimi so stražili niso predali Italijanom. Odnesli so jih domov, z njimi pa tudi večje količine nabojev.

Vojo je začel spet hoditi v šolo, toda leta 1942 so v neki raciji Italijani aretirali vse dijake in jih zaprli. V zaporu so jih „sortirali“ za internacijo in za delo na železnici. Vojo je imel srečo in postal je premogovni delavec v železniški kurilnici. Kasneje je s posredovanjem nekoga, ki je bil v vodstvu novomeške železničarske OF, postal avizer, da je lahko obenem prenašal pošto na različne javke okrog Novega mesta.

Vojo Viršček

Vojo se rad še danes spominja, kako močna je bila takrat njihova organizacija osvobodilne fronte. Imeli so mladinsko sabotažno skupino, v kateri je sodeloval tudi on. Med znano „roško“ ofenzivo je ta skupina dobila nalogo, da onespособi čimveč lokomotiv. Spominja se, da so zaminirali dve lokomotivi, ki sta bili določeni za prevoz vojaškega transporta v zvezi z ofenzivo, in sicer za prevoz v Belo krajino. Pred tunelom pri Semiču sta mini, ki sta bili skriti pri parnem kotlu, ene lokomotive eksplodirali. Tu je bil železniški promet onespособljen za dalj časa.

Po kapitulaciji Italije, septembra 1943. je bil Vojo po-

Organizacije in organi zveze komunistov morajo veliko več pozornosti posvetiti oblikovanju in utrjevanju moralne podobe komunista – komunista revolucionarja in humanista.

slan v železniški bataljon, ki je dobil nalogo, da organizira železniški promet na osvobojenem ozemlju, od Grosuplja do Metlike. Toda razmere so se tako hitro spreminjale, da kmalu ni bilo kaj organizirati, zato je bil Vojo poslan v štab tamkajšnje divizije za kurirja. Tu pa so spoznali v njem intendantsko žilico in ga „povišali“ v intendanta. Kot intendant je potem služboval v raznih partizanskih enotah, dokler ni dobil naloge, da organizira bolnico 15. divizije NOV. Ko je bila bolnica postavljena je bil njen intendant. Za preskrbo bolnice je bilo potrebno veliko dela in iznajdljivosti. Med drugim so na primer postavljali čebelnjake, da so imeli dragoceno zdravilo – med za bolnike.

Glavno poveljstvo NOV in partizanskih odredov Slovenije je v določenem obdobju organiziralo razne šole in takrat je bil Vojo poslan v intendantsko podoficirsko šolo. To je bilo leta 1944. Podoficirsko šolo je napravil v treh mesecih nato pa je napravil še oficirsko intendantsko šolo, ki je bila v Beli krajini. Iz te šole je bil dodeljen v intendanturo Štajerske brigade in v tej funkciji je dočkal svobodo. Po osvoboditvi je kot oficir služboval v raznih krajih, demobiliziran pa je bil v Zagrebu. Ker je bil v JLA nazadnje vodja oddelka za železniško službo se je po odhodu iz JLA najprej zaposlil na železnici nato pa v gozdarstvu, kjer je napravil tudi srednjo gozdarsko šolo.

Leta 1966 se je Vojo zaposlil pri Dinosu in od Di-

nosa odhaja v pokoj. Ves čas je vodil razna rušenja, na primer prog, mostov, elektra-ten itd. Ko se ozrem na prehojeno pot in opravljeno delo, mi ni žal, pravi Vojo. Zadovoljen je s tem kar je napravil in kar dosegel. Ima družino in živi v svoji hiši.

Za današnjo gospodarsko situacijo pravi, da moramo napeti vse sile in strniti vse napore, da jo bomo spremenili na bolje. Prepričan je, da to zmoremo, toda moramo biti bolj disciplinirani in bolj delavni, je menil Vojo, ko je končal svojo pripoved.

* * * * *

JANČIČ in VIRŠČEK delata v vodstvu TOZD POS, ki jo vodi direktor ing. Rafael Kravcar. Njega smo zaprosili, da nam pove, kakšna sta naša dva intervjuvanca, nekdanja udeleženca narodnoosvobodilnega gibanja, kot delavca. Tako ju je ocenil:

Mislím, da ni daleč od resnice ugotovitev, da je Danilo Jančič starosta naše dejavnosti v jugoslovanskem merilu. Ne samo zato, ker je verjetno malokdo več let delavec v tej dejavnosti, temveč tudi zato, ker ima zaradi izkušenj močan vpliv na dogajanja in razvoj naše dejavnosti. To pa je zelo pomembno tudi za Dinos, za ugled Dinosu.

Ugled Dinosu je Jančič ustvarjal s komercialnimi prijemi, ki vnašajo v poslovne odnose zaupanje. Njemu uspeva, da osebni dogovor velja več, kot napisana pogodba. Ko so se zadnje leto in pol začeli težki časi za barvne kovine, je Jančič s pravilno razporeditvijo od-

padkov barvnih kovin napravil velikansko korist slovenski predelovalni industriji in posredno tudi Dinosu. Proizvajalci reprodukcijskega materiala iz barvnih kovin so prodajo svojih izdelkov vezali na vrnitev odpadkov. Če mi ne bi vodili dobre politike v takšnih pogojih trgovanja, slovenska predelovalna industrija ne bi dobila nazaj toliko barvnega reprodukcijskega materiala, kot ga je.

To področje je tako pomembno za nas in slovensko predelovalno industrijo, da smo v skrbeh, kdo ga bo tako obvladal, ko bo tovariš Jančič odšel v pokoj koncem decembra tega leta. Naj poudarim še eno njegovo lepo lastnost, je rekel Kravcar. Ne obrne hrbta, kot se reče, tudi takrat ne, kadar ima o določenem vprašanju čisto svoje mišljenje. Strpno se pogovarja in dokazuje svoj prav, toda zna tudi odnehati in sprejeti drugačno stališče.

S tovarišem Virščkom nimam tako pogostih stikov, kot s tovarišem Jančičem, vendar lahko zagotovo rečem, da ne bo nikoli naredil nekaj na svojo roko, je rekel Kravcar. Vedno se posvetuje. Če pride do težav, je previden. Ni mu težko upoštevati mnenja sodelavcev.

Za tovariša Virščka je značilno, da je veliko poslovnih stikov navezal s tovariši, ki jih pozna še iz narodnoosvobodilnega boja. To je imelo zanj in za Dinos določeno prednost, saj so taki poslovni odnosi sloneli na velikem zaupanju, ki je znana vrednota iz partizanskega življenja. Žal pa gre čez dober mesec Viršček v pokoj. Značilno zanj je, da ga skrbi koga bomo dobili namesto njega in kdaj. Rad bi ga, pravi, vpeljal v svoje delo in ga predstavil našim strankam. Prav v tem se kaže njegov lik, saj bi lahko rekel: jaz grem, pišite me v uh.

Kar je res je res, res pa je tudi to, da noben, pri tem ne mislim samo na Jančiča in Virščka, ni brez napak, je z nasmehom pripomnil Kravcar in to misel zaključil z ugotovitvijo, da je pomembno koliko je v človeku dobrega in koliko slabega.

PAVLA GRUDEN

Blagajničarka poslovalnice v Novi Gorici

Pavla Gruden je iz Ozeljana. Ko je zvedela za partizane je imela 13 let. To je bilo dvanajstiridesetega leta. Takrat, septembra meseca so šli v partizane vsi fantje iz vasi, rojeni leta 1923 in še nekateri drugi. Skupaj jih je odšlo kar 20. Tako so se triindvajsetletniki izognili vpklicu v italijansko vojsko. Ozeljan v Slovenskem Primorju je namreč spadal pod Italijo od I. svetovne vojne sem.

Med tistimi, ki so 1942. leta odšli iz Ozeljana v partizane je bil tudi bratranec naše Pavle. Vsa vas je skrbela za hrano svojih fantov in tudi Pavla je kdaj pa kdaj prišla na vrsto, da jo je nesla bratrancu in drugim partizanom, ki so bili z njim. Vasema Ozeljanu in Vogrskemu se sploh pripisuje, da se je partizanstvo v tem delu Slovenskega Primorja začelo prav pri njih.

Italijani so se za odhod fantov v partizane maščevali tako, da so oropali in zaprli njihove najožje svojce in Grudnovi so bratrančevo staro mamo vzeli k sebi, skrbeli pa so tudi za bratrančeve starše, ki so bili v zaporu.

V Ozeljanu ni bilo nobenega, ki bi simpatiziral z Italijani. Vas je slovela kot 100 % partizanska, zato so imeli tudi otroci vedno dovolj dela v zvezi z osvobodil-

Pavla Gruden in upokojenka Marta Bitežnik. Obe sta članici ZB NOV

nim gibanjem. Ne samo, da so nosili hrano partizanom, neprestano so tudi morali oprezovati kdo prihaja v vas in o tem obveščati tiste, ki so bili v vasi, da so se, če je bilo potrebno, umaknili ali poskrili. Takšne naloge je tedaj Pavla opravljala skupaj s sestrično, ki je bila starejša od nje.

Ko se je 9. septembra 1943 Italija sesula, kapitulirala pred zavezniško vojsko, so v Ozeljanu takoj ustanovili mladinsko organizacijo, v katero je bila sprejeta tudi Pavla. Že mesec dni kasneje pa je bila Pavla sprejeta v SKOJ – v zvezo komunistične mladine Jugoslavije. Takrat ni mogel vsak mladinec v SKOJ. Dejstvo, da je bila Pavla tako hitro sprejeta v SKOJ Slovenskega Primorja izpod fašistične Italije in za priključitev k novi Jugoslaviji govori o njeni aktivnosti.

S sprejemom v SKOJ pa se je za Pavlo začelo vsakodnevno delo za osvoboditev. Na svojih sestankih so sami sprejemali naloge, dobivali pa so jih tudi od drugod. Organizirali so veliko napisnih in listkovnih akcij., v njihovih rokah pa je bila tudi kurirska in mladinska obveščevalna služba. Včasih so

veliko tvegali, toda takrat se niso zavedali prave nevarnosti. Zavedali so se le tega, da morajo sprejete naloge izvršiti, ker so bile vezane na izvršitev drugih, še pomembnejših nalog.

Nemška postojanka je bila le 6 km od Ozeljana, v Ajševici. Pavla se spominja, da so morali vedno, vsak dan, paziti, da ne bi sovražnik iz postojanke nenadoma prišel v vas. V ta namen so imeli dobro organizirano obveščevalno službo, vse od Ajševice do Ozeljana.

Enkrat so Nemci, kdo ve od koga izvedeli, da družina, ki je živela v hiši nad vasjo, dela za partizane. Oropali so jo, hišo in v njej ljudi pa so zažgali. Po nekem boju s partizani nad Ozeljanom so Nemci, ki so v tistem boju imeli velike izgube, aretirali pet ali šest vaščanov in jih kot talce ustrelili. Nekega dne pa so Nemci zgnali skupaj vse vaščane. Med njimi tudi Pavlo in njeno mamo. Očeta so že prej odgnali v Nemčijo. Vsi so mislili, da jih bodo poslali v nacistična koncentracijska taborišča, toda kdo ve zakaj so se premislili. Pustili so jih spet oditi domov. V takšnem delu in strahu so Ozeljani in z

njimi Pavla Gruden dočakali osvoboditev.

Pri Dinosu oziroma Odpadu se je Pavla zaposlila 11 let po osvoboditvi, leta 1956. Danes je s tem kar je v svojem življenju dosegla, zadovoljna. Nima kdo ve kako visokega standarda, toda zaradi tega se ne pritožuje. V Ozeljanu je hišo staršev povečala, dozidala in z njo se še vedno po malem ubada. Vsa načrtovana dela, pravi, še niso končana, bo pa to lahko uredil, če bo hotel, njen sin, ki zdaj dela v Ljubljani.

Pri svojem sedanjem delu, na poslovalnici v Novi Gorici, Pavla misli predvsem na njen odhod. Pripravlja se na upokožitev. O naših sedanjih gospodarskih težavah je mnenja, da jih bomo premagali. Kdo ve kako hudo nam še ni, pravi, toda raje bi bila lačna, kot pa da bi doživela še eno vojno.

ALOJZ RUTAR

Skladiščnik v Mostu na Soči

Alojz Rutar živi v vasi Žabče pri Mostu na Soči. Vodi naše skladišče, ki ga imamo v Mostu na Soči. Priznana mu je delna invalidnost, zato ima pravico na 4-urni delovni dan. Skladišče vodi sam, vse od takrat, ko je prišel k nam. Ko je delal še polni delovni čas, je v dneh, ko je bilo skladišče zaprto, ho-

Alojz Rutar

(nadaljevanje na str. 10)

(nadaljevanje s str. 9)

dil na delo na poslovalnico v Novi Gorici. Rutar je pri nas od 1.3.1959.

Za partizane je slišal poleti 1942. Takrat se je v vasi govorilo, da so nekateri fantje, ki so jih poznali, na skrivaj odšli iz italijanske vojske k partizanom. Isto leto, na jesen, pa so začeli odhajati k partizanom tudi fantje iz vasi.

Meseca februarja, leta 1943. so Italijani fante, ki so se rodili 1925. in 1926. leta sredi noči „pobrali“ v njihovo vojsko. Alojz Rutar je imel takrat, ko so ga Italijani mobilizirali, komaj 16 let in pol toda, ker je bil prešibke po-

stave so ga po desetih dneh spustili domov. Isti mesec so Italijani v vasi oropali in ognjali v internacijo vse družine, za katere so mislili, da imajo svoje sinove v partizanih. Takih družin pa je bilo čez 20.

Sredi leta 1944 je šel k partizanom tudi Rutar, in sicer v Idrijskotoolminski odred. V tem odredu je bil 2 meseca, nato pa je bil določen za kurirja in dodeljen kurirski postaji P-25-B (P pomeni Primorska, B pa Benečija). Ta kurirska postaja je imela svoje skrivališče blizu vasi Zarščina, nekje nad Anhovim, blizu kraja, kjer zdaj teče jugoslovansko-italijanska državna meja. Na eni strani

ČLANI ZDRUŽENJ BORCEV NOV IN AKTIVNI UDELEŽENCI NOG, KI SO ŠE VEDNO V DELOVNEM RAZMERJU V NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI

1. FORCA Josip	TOZD POS skladišče Murska Sobota
2. GOSTINČAR Jože	TOZD POS Ljubljana
3. GRUDEN Pavla	TOZD POS poslovalnica Nova Gorica
4. JANČIČ Danilo	TOZD POS Ljubljana
5. KORENE Janko	DSSS Ljubljana
6. MIŠIGOJ Romana	TOZD POS poslovalnica Nova Gorica
7. PETREVČIČ Alojz	TOZD POS poslovalnica Nova Gorica
8. PLEŠEC Tone	DSSS Ljubljana
9. RUTAR Alojz	TOZD POS skladišče Most na Soči
10. SLAVEC Janez	TOZD POS poslovalnica Pivka
11. TRBEŽAN Alojz	TOZD POS skladišče Ajdovščina
12. VIRŠČEK Vojo	TOZD POS Ljubljana

Ta dva seznama gotovo nista popolna. Bralce prosimo, da nam sporočijo, koga moramo še vpisati. To je potrebno zaradi morebitnega srečanja tistih delavcev Dinosa, ki so bili aktivni udeleženci narodnoosvobodilnega gibanja. Pri tem ne mislimo samo na tiste, ki so danes člani združenj borcev NOV, temveč tudi tiste, ki imajo pravico biti člani, pa kdo ve iz kakšnih vzrokov niso.

ČLANI ZDRUŽENJ BORCEV NOV IN AKTIVNI UDELEŽENCI NOG MED UPOKOJENCI NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE:

1. ANTOLIČ Milan	Poslovalnica Pivka
2. BITEŽNIK Marta	poslovalnica Nova Gorica
3. DRINOVEC Peter	poslovalnica Kranj
4. DEČMAN Anton	poslovalnica skladišče Jesenice
5. DOBRAVEC Ciril	poslovalnica Ljubljana
6. FLORJANČIČ Ada	poslovalnica Nova Gorica
7. GREGORČIČ Olga	poslovalnica Ljubljana
8. GREGORIČ Anton	poslovalnica Koper
9. HABIČ Franc	poslovalnica Ljubljana
10. HORVAT Jože	poslovalnica Maribor — Murska Sobota
11. JANČIČ Milan	poslovalnica Kranj
12. JERALA Jože	poslovalnica Kranj
13. JERMAN Janko	poslovalnica Novo mesto
14. JOVANOVIČ Nikola	poslovalnica Ljubljana
15. KAMNIKAR Peter	poslovalnica Ljubljana
16. KRŽIŠNIK Štefan	poslovalnica Kranj — Škofja Loka
17. KANKELJ Alojz	poslovalnica Kranj — Škofja Loka
18. KALAN Janez	poslovalnica Kranj
19. KALAN Peter	poslovalnica Kranj Škofja Loka
20. MARASPIN Justina	poslovalnica Koper
21. MARAŽ Franc	poslovalnica Koper
22. MATEŠIČ Ervin	poslovalnica Trbovlje
23. NOVAK Anton	poslovalnica Kočevje
24. ORTL Franc	poslovalnica Celje — Velenje
25. PIKL Jože	poslovalnica Trbovlje
26. PEROŠA Karol	poslovalnica Koper
27. PRELOGAR Frančiška	poslovalnica Kranj — Škofja Loka
28. SANABOR Karol	poslovalnica Nova Gorica
29. TISOVNIK Martin	poslovalnica Ljubljana
30. TRTNIK Rafael	poslovalnica Ljubljana
31. VIŽINTIN Jože	poslovalnica Kranj
32. VRANKAR Ljubica	poslovalnica Ljubljana
33. KUNILLO Marija	poslovalnica Ljubljana
34. ZIGMUND Nežka	poslovalnica Ljubljana
35. HOČEVAR Sonja	poslovalnica Ljubljana
36. KOMAN Stane	poslovalnica Ljubljana
37. MAGISTER Vinko	TO Ljubljana
38. KOCEN Frančiška	TO Ljubljana
39. MEZEK Ivanka	TO Ljubljana

so vzdrževali kurirske zveze s kurirskimi postajami v Slovenski Benečiji, na drugi strani pa z onimi v Goriških Brdih.

Rutar je bil kurir vse do osvoboditve oziroma do 1. maja 1945, ko se je njihova kurirska postaja preselila v Goriška Brda, toda samo za 2 dni. Tretjega maja so že bili v Gorici, kjer so jih vključili v vojsko državne varnosti, v VDV brigado in takoj poslali v Ajdovščino. V Ajdovščini so 5. maja stražili prvo zasedanje oziroma izvolitev prve slovenske vlade. Stražarska enota VDV, ki je imela nalogo čuvati slovensko vlado je z njo takoj odšla v Ljubljano, v vladno palačo, v zgradbo, kjer je tudi danes Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Imeli so nalogo varovati to zgradbo, da bi v njej lahko nemoteno delali člani vlade in drugi slovenski revolucionarji, kot na primer tovariš Kidrič in Kardelj. Seveda so čuvali tudi tovariša Tita, kadar je prišel v Ljubljano. Zanjega julija leta 1946. pa je bil Rutar spoznan kot začasno nesposoben za opravljanje

vojaških nalog, zato je bil tedaj demobiliziran.

Od tu naprej nisem več mogel razbrati kaj je iz razgovora s tovarišem Rutarjem zabeležil moj magnetofon. Spominjam pa se, da je s tem kar ima in kakor živi zadovoljen. Ima hišo in družino s tremi sinovi, ki še študirajo. Dva študirata v Ljubljani.

Prav tako nisem mogel razbrati kaj je konkretno o Pavli Gruden in Alojzu Rutarju rekel njihov šef, poslovođa poslovalnice Lucijan Marussig, dobro pa se spominjam, da je oba pohvalil. Zlasti sva veliko govorila o Rutarju, ker je na takem delovnem mestu, da bi lahko, če ne bi bil pošten do kraja, kot se reče, v svojo korist ali v korist znanec in prijatelj, velikokrat oškodoval poslovalnico oziroma Dinosa. Rutar je že neštetokrat dokazal, da je vreden popolnega zaupanja.

Stane Koman

DOPISUJTE!

Tekmovanje CIVILNE ZAŠČITE

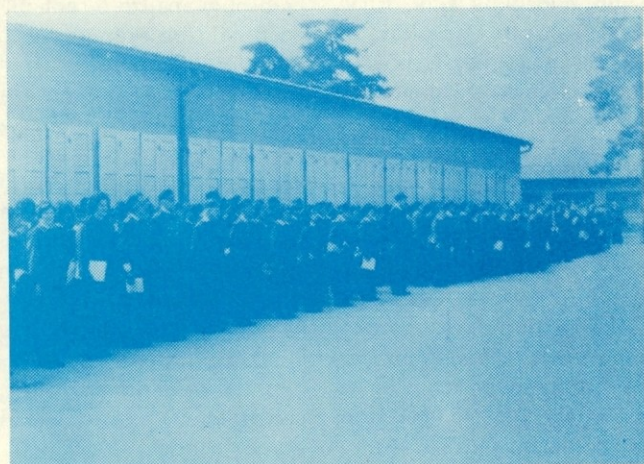
Članice civilne zaščite na zboru po tekmovanju na katerem so se pomerile o stopnji spretnosti pri nujenju prve medicinske pomoči. Prva na levi, v zadnji vrsti, je naša delavka iz DSSS Nada Loborec

V okviru aktivnosti NNNP'82 so občinski sekretariat za ljudsko obrambo, občinski štab za CZ in občinska organizacija Rdečega križa organizirali 12. občinsko tekmovanje enot civilne zaščite za prvo medicinsko pomoč. Namen te vaje je bil vzbuditi pri članih enot težnjo po boljšem znanju veččin iz prve pomoči, seznaniti člane s tradicijami parti-

zanske sanitete in krepiti obrambno moč naše skupnosti.

Tekmovanje je bilo v mesecu maju v vojašnici Ljuba Šerčerja. Tekmovalo je 48 ekip. Sodelovala je tudi ekipa Dinosa in mešana ekipa iz poslovnega centra Titova 118.

Lanc

Enote civilne zaščite na dvorišču vojašnice Ljuba Šerčerja v Ljubljani

Upokojenci, nekdanji delavci in delavke naše poslovne enote v Mariboru, fotografirani ob praznovanju 35-letnice naše delovne organizacije

MNENJE O „ŠREDER“ NAPRAVI

INDUSTRIJSKI PROJEKT TOZD UNIPROJEKT JE IZDELAL INVESTICIJSKO TEHNIČNO DOKUMENTACIJO O „ŠREDER“ NAPRAVI ZA UNIJO ZAGREB TOZD METALI. MNENJE O TEJ DOKUMENTACIJI JE DAL TUDI NAŠ DIREKTOR, DIPL.OEC. VLADIMIR KRALJ. OBJAVLJAMO DALJŠI POVZETEK NJEGOVEGA MNENJA:

1. Surovinska osnova za delovanje šreder naprave s proizvodno zmogljivostjo 1100 kilowatov ni realna za Zagreb in širšo okolico, ker predvideva razen lahkih jeklenih odpadkov tudi druge vrste jeklenih odpadkov, ki naj bi dopolnjevali predvideno količino za predelavo na omenjeni napravi.

2. V dokumentaciji je navedeno, da bi se lahko naložba v investicijo izplačala že po dveh letih obratovanja. Menim, da takšno predvidevanje ni dobro ekonomsko utemeljeno. Predračun izhaja iz predpostavke, da je zagotovljenih 46.000 ton jeklenih odpadkov. Če bi se vsi ti odpadki res uporabili za predelavo s „šreder“ napravo, se bi lastna cena proizvodnih jeklenih odpadkov tipa šreder bistveno povečala, ker je v količini 46.000 ton upoštevana tudi tista vrsta lahkih oziroma težkih jeklenih odpadkov, ki se danes specialno odbirajo za stiskalnice, škarje in lomilce.

3. V gradivu je prikazano, da danes Jugoslavija uvaža več kot 400.000 ton jeklenega odpadka in, da bo že ob prvem letu delovanja „šreder“ naprave zagotovljenih novih 50.000 ton jeklenih odpadkov kot kakovostni metalurški vložek in s tem privarčevano precej deviznih sredstev. To je pravilna trditev, če bi s to napravo res lahko zagotovili količinsko povečanje za 50.000 ton. To pa ni mogoče, ker ta količina v višini

50 % zajema tudi tiste količine jeklenih odpadkov, ki se danes že pripravljajo na drugačen, cenejši način.

4. Trdite, da je investicija na osnovi analize o rentabilnosti naložbe ekonomsko in tehnološko upravičena ni utemeljena, ker je osnovana na prenizki nabavni vrednosti jeklenih odpadkov, kakor tudi na prenizkih transportnih stroških, hkrati pa na dokaj visoki prodajni vrednosti izhajajoč iz cen jeklenih odpadkov, ki so veljale v Jugoslaviji v letu 1980. Ravno zaradi tega menim, da se ne more ustvariti predvideni vedno večji skupni prihodek.

5. V gradivu je lepo prikazano koliko „šreder“ naprav deluje v deželah zahodne Evrope. Izhajajoč iz takšnega prikaza se trdi, da bi lahko imeli v Jugoslaviji do 6 „šreder“ naprav z močjo 750 KW – 1100 KW. Ta primerjava in izračun za Jugoslavijo ni primeren predvsem zato, ker je obdobje velikih šreder naprav že v zatonu. Sedaj je v deželah EGS in ZDA (bilo pa je tako tudi v času zbiranja podatkov in v času izdelave ekonomske oziroma investicijsko-tehnične dokumentacije, to je po letu 1980), usmeritev v „šreder“ naprave manjše proizvodne zmogljivosti. To pa pomeni, da ima lahko vsako večje mesto (do 30.000 prebivalcev) „šreder“ napravo za trgiranje lahkih jeklenih odpadkov z zmogljivostjo do 3.000 ton.

6. V ekonomskem delu investicijske dokumentacije so posebej prikazani rezultati analize tržišča, ki prikazujejo količinsko rast jeklenih odpadkov tako imenovanega „glomaznega tipa“, za obdobje 1980–1987. Uporabljeni so podatki prodaje trgovine na drobno, kakor tudi podatki o proizvodnji ter uvozu in izvozu proizvodov na bazi jekla.

Rezultati analize so slaba osnova za pridobitev že omenjenih 50.000 ton jeklenih odpadkov. Uporabljene so različne vrste proizvodov, njihova teža pa je izračunana, po merki enoti, ter na prekratko ali predolgo življenjsko dobo. Taka analiza ustvarja prepričanje, da je tako napisana zgolj zato, da se lahko določena količina prikaže kot novi potencialni vir. Neprimerna pa je kombinacija, po kateri je potrebno „glomazni odpad II“ pred uporabo na „šreder“ napravah celo razrezovati.

V zaključkih dokumentacije, pa je primerna zlasti trditev:

– da je proizvodnja materialnih vložkov, kar predstavlja proizvodnjo surovin

za železarne na „šreder“ napravah in barvnih kovin za barvno metalurgijo v velikih količinah,

– da je velik devizni prihodek,

– da je naprava visoko rentabilna,

– da je doseganje visoke stopnje, akumulativnosti in – da bi odlaganje predlagane investicije predstavljalo veliko gospodarsko zмотo.

Takšna ugotovitev je preveč kategorična predvsem zato, ker smo v času največje energetske, kakor tudi surovinske krize. Ta kriza narekuje, da v dejavnost sekundarnih surovin uvajamo naprave, ki pomenijo, morda nekoliko daljši proizvodni proces, vendar zelo majhno, če ne celo zanemarljivo vrednost investicije, v primerjavi z napravo „šreder“ tipa 1100 KW.

Na osnovi spoznanj je utemeljeno misliti, da bi moral predvideni nosilec naložbe pristopiti k podrobnejšemu investicijskemu programu. V njem bi se razen določitve lokacije in terminskega plana izgradnje obdelali tudi vsi ekonomski izračuni, tehnične in finančne podrobnosti ter opredelila vsebina določil samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev (vključitev železarn) in o udeležbi v skupnem dohodku in riziku pri predelavi lahkih jeklenih odpadkov v metalurški vložek.

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE 109

MARS, SKADAR, RMAN, ROMANO, TADEJA, NEP, AVTOMOBILSKO, DREISER, TEKST, DELAVEC, TKANINA, EREMIT, ASI, PS, POLIGAMIJA, SONČEK, OT, ACETON, TN, ERA, ZIS, LIJ, SEJA, AHIL, IKA, OJAČITEV, LOLA, TAT, EKIPAŽA, TVOR.

Glasiló DINOS izdaja DO DINOS Ljubljana, Titova 118, v 750 izvodih.

Glasiló ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik je Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Tisk: Usenik Edo, prepisovanje in razmnoževanje Ljubljana

IZREDNA AKCIJA

zbiranja odpadnega papirja

V ČASU OD 3. DO 15. JUNIJA 1982 JE V SLOVENIJI POTEKALA IZREDNA AKCIJA ZA ZBIRANJE ODPADNEGA PAPIRJA. AKCIJO STA VODILA SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNIH LJUDI IN RDEČI KRIŽ SLOVENIJE.

Slovenska papirna industrija potrebuje letno 180.000 ton starega papirja, s katerim nadomesti celulozo ali lesovino. Vsega potrebnega starega papirja še ne zberemo v Sloveniji, zato ga morajo kupiti en del v drugih republikah, en del pa ga morajo uvoziti. Letošnji plan uvoza je 40.000 ton starega papirja, za kar potrebujemo 8 milijonov dolarjev. Vsaka dodatno zbrana količina starega papirja bi prihranila devizna sredstva, ki so tako nujno potrebna za uvoz surovin, oziroma izdelkov potrebnih za široko potrošnjo delovnih ljudi in občanov.

Na razgovoru pri tovarišu Klemenčiču, predsedniku Republiškega komiteja za trg in gospodarska gibanja smo ugotovili, da v dosedanjih akcijah zbiranja odpadnega papirja niso bile zajete vse organizacije združenega dela, še manj druge organizacije in organi. Del starega papirja še vedno konča svojo pot na komunalnih depozitih, ker v gospodinjstvih še ne izvajamo popolno sortiranja. Ocenili smo, da bi z dodatnimi akcijami lahko zajeli 3–5.000 ton tega odpadnega papirja, kar bi znatno razbremenilo uvoz te sekundarne surovine.

Predstavniki občinskih in medobčinskih svetov mest Ljubljane, Maribora, obalno-kraškega področja, predstavniki Rdečega križa Slovenije, Dinosa, Surovine in Papirservisa so se na skupnem sestanku dogovorili, da bo:

- izredna akcija potekala od 3.6. do 15.6.1982 in, da se bo
- v tej akciji zbiral odpadni papir (časopisi, revije, odpadni pisarniški papir, zastrela dokumentacija) v organizacijah združenega dela, upravnih organih in drugih organizacijah. Ob tej priložnosti naj se pregledajo arhivi,
- nosilec akcije je Rdeči križ Slovenije, ki bo organiziral zbiranje odpadnega papirja ter koordiniral potek akcije. V akciji sodelujejo tudi SZDL, ZS Slovenije in ZSMS,
- za vsako občino bo določena ena izmed organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo z zbiranjem sekundarnih surovin, ki bo v točno določenih dnevih odvažala zbran papir,
- akciji bo podan poseben

poudarek tudi v sredstvih javnega obveščanja,

- akcija ima poleg stabilizacijskega tudi human značaj.

Zbrana sredstva bodo namenjena za obnovo mladinskega zdravilišča in okrevališča **Debeli rtič**, kjer se vsako leto zdravi in letuje preko 7000 otrok iz vse Slovenije.

- potek akcije je potrebno spremljati in po zaključku posredovati Republiškem komiteju za tržišče in splošne gospodarske zadeve poročilo.

Izdelan je bil rokovnik zbiranja in določeni odgovorni predstavniki Rdečega križa in zbiralcev sekundarnih surovin za vse občine v Sloveniji.

Na strokovnem svetu TOZD POS smo 2. junija ponovno pregledali operativne plane in zadolžitve ter ugotovili, da smo za akcijo dobro pripravljene.

O rezultatu izredne akcije bomo poročali v naslednji številki glasila, ker še niso zbrani vsi podatki in ker poteka akcije še nismo analizirali.

Rafael Kravcar

ISKRICE

Če ljudje zaničujejo bogastvo, ga zato, ker so obupali, da bi kdaj obogateli.

BACON

Treba se je smejati, preden smo srečni, da ne bi umrli, ne da bi se kdaj smejali.

LA BRUYERE

Naj vas ne zavedejo tisti, ki delajo videz, da so se sprijaznili s svojim življenjem: v sebi prikrijevajo brodolome.

BOTT

Samomor je najboljši način, da si dokažeš, da še nisi mrtev.

TOPOR

Ta posnetek je iz Nove Gorice

Priložnostni obisk

Ko sem potoval skozi Gornjo Radgono, sem se mimogrede ustavil pri Tonetu Ivaneku, ki sam vodi tamkajšnje skladišče Dinosa. Nisem prišel zaman, saj sem pri njem dobil nekaj zanimivih fotografskih posnetkov, ki jih je napravil s fotoaparatom MINOX. To so fotografije cigana Horvata in fotografiji kolektiva naše poslovalnice v Mariboru, ko so praznovali 35-letnico obstoja naše delovne organizacije. Na eni sliki je celoten kolektiv poslovalnice z upokojenci, na drugi pa samo upokojenci te poslovalnice. Cigana Horvata je Ivanek slikal lansko jesen. Horvat živi v Varaždinu, na skladišče pa je prinašal aluminijaste zamaške s katerimi so zaprte dvoliterske steklenice Radenske, namenjene samo za izvoz. Kupci, tujci, prazne

steklenice vračajo z zamaški vred (mi jih ne bi), vendar zamaški niso več uporabni, ker je pluta v njih stisnjena in pri ponovni uporabi ne tesni več. V radenski polnilnici jih zato vržejo stran. Te zamaške pa je zbiral cigan Horvat in člani njegove družine. Lansko leto je njegova družina prinesla na skladišče v Gornjo Radgono za 3 stare milijone dinarjev aluminijastih zamaškov. Letos jih ne prinašajo več. Verjetno so v radenski polnilnici „pogrunтали“ vrednost teh zamaškov in jih sami prodajajo. Ivanek misli, da jih prodajajo našemu skladišču v Murski Soboti.

Zobostravstveni stol in Ivaneka na njem pa sem fotografiral jaz. Zdel se mi je namreč silno imeniten, ko je sedel na stolu. Bil pa je

Cigan Horvat iz Varaždina pred vrečami aluminijastih zamaškov

Tone Ivanek, najtežji mali direktor – s stolom vred

tudi ponosen nanj, saj je sam usposobil njegovo hidravliko, da se s pritiskom na ročko dviga ali spušča. Stol je star 20 let, težak pa 200 kg. Bil je edini v Radgoni in vsi Radgončani so si na njem popravljali zobe. Ko se je po dvajsetih letih amortiziral in pokvaril so ga odpeljali na odpad. Ivanek ga je razdril, ugotovil okvaro in jo odstranil.

Tega dela se je lotil s posebno računico. Njegova pi-

sarniška uta je namreč takšna, da je pozimi v njej vražji mraz, zlasti pri tleh. Če bom imel zobozdravstveni stol v uti, se bom lahko, kadar ne bom imel drugega dela, z njim dvignil pol metra od tal in se tako izognil ledenemu mrazu, ki veje od tal, si je mislil in misel tudi hitro uresničil. Zdaj sem najtežji mali direktor s stolom vred, je rekel in se smejal na vsa usta.

Stane Koman

VEČ KOT POLOVICA...

ČLANSTVA ZK DELUJE
TAM, KJER SE USTVARJA DOHODEK

V dejavnostih, kjer se ustvarja dohodek (družbena proizvodnja, proizvodne storitve, individualni sektor kmetijstva in obrt z osebnimi sredstvi) dela in deluje 54,9 odstotka članstva ZKJ. V negospodarskih dejavnostih – sektorjih dela, kjer se dohodek pridobiva s svobodno menjavo dela in na drugih podlagah, dela 24,9 odstotka članstva ZK. Zunaj dejavnosti, kjer so prikazani nezaposleni, upokojenci, gospodinje, študenti, dijaki in člani ZK na delu v tujini, je 21,1 % članstva.

PROGRAM za boljše delo

Na skladiščih v Ljubljani, Kurilniška 18 in Prušnikova 59 (v Šentvidu) so se dogajale takšne nepravilnosti, da je bilo potrebno o njih spregovoriti tudi na osnovni organizaciji ZK temeljne organizacije za pripravo odpadnih surovin. Na majskem sestanku, na katerem smo govorili o nepravilnostih na omenjenih dveh skladiščih smo sprejeli program aktivnosti članov naše osnovne organizacije, z namenom, da pomanjkljivosti in nepravilnosti prenehajo.

Program aktivnosti zajema naslednje naloge:

Notranjo delovno disciplino pojačati z uvedbo registrirane ure in izdajanjem dovolilnic za odhod iz dela v delovnem času. Prihod in odhod službenih vozil in dopolnilno delo čuvajske službe občasno kontrolirati. Prihod in odhod vozil je potrebno registrirati.

ROK 30.6.1982

Določila o rokovanju z materialno dokumentacijo je potrebno dopolniti ali spre-

meniti tako, da bo evidenca boljša. Z odgovorno osebo za arhiv se je potrebno dogovoriti o arhiviranju po predpisih. Skladiščenje izsortiranih barvnih kovin in dnevnih odkup le teh je potrebno tekoče interno preverjati po odkupni in prevzemni dokumentaciji.

ROK 15.6.1982

Pojačati notranjo kontrolo vozil na cesti in kontrolo drobnega odkupa. Zapažene nepravilnosti, ki bi lahko pomenila kriminal, takoj sporočiti odgovornim osebam.

STALNA NALOGA

S pomočjo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij je potrebno rešiti vprašanje drobnega odkupa v popoldanskem času, kljub temu, da skladišče v Kurilniški obratuje vsako soboto dopoldan.

ROK 1.6.1982

Pripraviti načrt organizacije dela na skladišču v Kurilniški ulici.

ROK 30.9.1982

Na strokovnem kolegiju po-

slovalnice kritično in operativno pristopiti k reševanju problema, ki ga predstavlja dislocirana komerciala poslovalnice. Če je prostorsko mogoče, preseliti komercialo v Kurilniško ulico.

ROK 30.6.1982

Doseči učinek dela na pre-delovalnih strojih s tem, da

se poveča stimulacija. ROK 30.6.1982

Nosilec izvajanja teh nalog je Janez Jamšek, vodja poslovalnice Ljubljana.

Celoten program aktivnosti naj se obravnava tudi na zboru delavcev poslovalnice.

M.S.

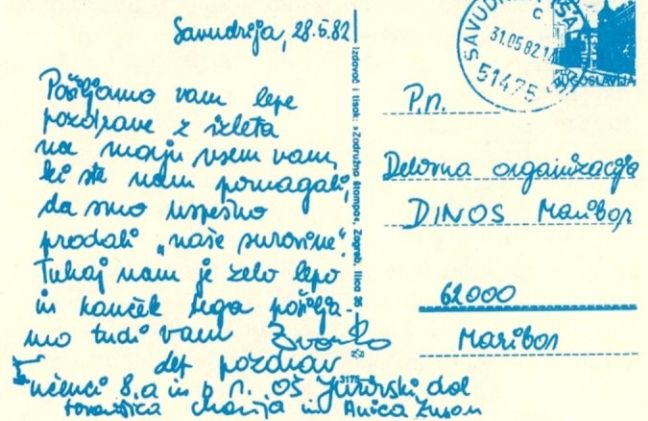
OSNOVNOŠOLCI NAM POŠILJAJO POZDRAVE

Vodja poslovne enote Dinos Maribor, tovariš Ivan Kušar, je uredništvu našega glasila poslal dopis v katerem nam sporoča, da prilaga razglednico, katero so v znak hvaležnosti poslali učenci 8. a in b razreda osnovne šole JUROVSKI DOL.

Tovariš Kušar je tudi sporočil, da so takšne zahvale od učencev osnovnih šol prejemale tudi lansko leto.

Sevudrija Jugoslavija

Ni niti enega samega delovnega mesta, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti ali ustanove, pa naj si gre za proizvodnjo, storitveno, znanstveno, založniško ali kako drugo dejavnost, kjer ne bi bilo moč kaj storiti za boljše delo, racionalizacijo in večjo varčnost.

Dušan Dragosavac

KAKŠNA JE POT do PUNTE KRIŽE NA CRESU

SREDI JUNIJA JE KOMISIJA ZA REKREACIJO DELAVCEV DINOSA POSTAVILA NOV CENTER ZA POČITNIKOVANJE NA MORJU. NA OTOK CRES V AVTOKAMP PUNTA KRIŽA JE BILO POTREBNO POSTAVITI ČETIRI PRENOVLJENE PRIKOLICE. NA POT JE ODŠLA PRAVCATA ODPRAVA IZ LJUBLJANE IN SAVUDRIJE Z VLEČNO SLUŽBO IN KOMPIJEM – DELAVNICO NAŠE STROJNE SLUŽBE TER POLN OSEBNI AVTO ČLANOV KOMISIJE ZA REKREACIJO.

Iz Ljubljane smo odšli ob pol štirih zjutraj, nekateri pa so odšli že sredi noči tako, da smo bili vsi pravočasno pripravljene za trajekt v Brestovi. Nanj smo čakali eno uro. Z osebnim avtomobilom smo se odpeljali z enim trajektom prej kot ostali in prišli v avtokamp Punta Križa ob 9. uri. Imeli smo srečo, ker nam nasproti ni pripeljal nihče na zadnjih 15 km poti od mesta Osorja do Punta Križe, kjer je asfaltirana cesta tako ozka, da je prostora le za enosmerno vožnjo z redkimi izogiba-liščdi. Odprava prikolic, ena naložena na kamionu, druga priklopljena zadaj in kombi pa so na tej ozki poti srečali nekega italijanskega turista s priklopljeno veliko ladjo. V avtokamp so prišli šele ob pol enajstih, seveda zaradi srečanja dveh tako kompliciranih priklopnikov. Komaj smo razmestili obe prikolici, vlečna služba je odšla še po drugi dve, ki sta čakali pred trajektom, že je pričelo deževati. Kar štiri ure smo sedeli v predprostoru ene od obeh že postavljenih prikolic. Ta izgubljeni čas se nam je otepal še ves naslednji dan.

Ob gozdičku, takoj ob zalivu avtokampa, smo našli štiri hladne prostore, od koder je vse dovolj blizu: morje, sanitarije, trgovina, tenis igrišča, otroško igrišče in slaščičarna. Sanitarije imajo toplo in mrzlo vodo, tudi tuše s toplo vodo imajo.

Letos so šele napeljali vodo in elektriko v avtokamp. Ogedali smo si tudi ves avtokamp, ki se vijuga ob lepi členoviti obali in je kombinacija običajnega avtokampa, pravijo mu tekstilnega, nekako do trgovine, od nje dalje pa je naturistični avtokamp. Vmes ni nobene pregrade. Gosta senca je le v tem delu, kjer stoje naše prikolice, v naturističnem delu pa je več sonca, tam so tudi izredno lepe plaže.

Naše prikolice so oddaljene med seboj 20 do 30 metrov, zaradi lažje napeljave elektrike, vendar tako, da so njihove osi izpeljane v druge smeri in, da se med seboj ljudje ne bodo motili. V visoki sezoni bodo med nje gotovo postavili šotore še drugi turisti, kar pa ne bo motilo naših dopustnikov.

Vse štiri prikolice imajo skupaj eno jadrnalno desko, za tiste, ki bodo imeli dovolj poguma, da se bodo poizkusili v jadrnanju. Vendar je potrebno imeti za jadrnanje na jadrnalni deski osnovne pojme o jadrnanju, naučiti se je treba ravnovesja in obračanja. Še posebej bi radi opozorili uporabnike deske, da je desko treba varovati, paziti je treba, da se ne bo zadela v skale, in da bo jadro vedno posušeno. Po vsaki uporabi je treba desko in jadro prinesiti k prikolici.

Za naše dopustnike, ki bi se

hoteli odpeljati s čolnom na vesla ali z motorjem, ima tovariš Jože Mejak, ki bo vsak dan v avtokampu, pripravljen čoln. V dvanajstih dneh, ne računajoč dva dni poti in priprave, se bo lahko vsaka družina 3-krat razvrstila za vožnjo s čolnom, če bodo vsi čolnarili, sicer pa bo tega za bolj vnete še več na razpolago. Ta čoln je Mejakova last in izposojnino bo treba njemu sproti plačati.

Upajmo, da bo nov počitniški center na otoku Cresu ugajal obiskovalcem in, da bodo tod radi dopustovali naši delavci, ne glede na razmeroma dolgo pot do tja in nazaj. Pot na otoku je dolga od Porozinja do Punta Križa cca 70 km in računajte, da boste porabili okrog dve uri vožnje samo po otoku. Vožnja s trajektom traja okrog 20 minut. Čakanja na trajekt pa je lahko tudi po več ur. Ob sredah, takrat, ko se menjamo pri nas, tako so nam zatrjevali, je običajno najmanj ljudi. Manj jih je tudi popoldan in proti večeru. Trajekt vozi od 5. zjutraj pa do 21. ure zvečer v

visoki turistični sezoni, sicer pa od 6. do 19. ure zvečer. Cena za avto s 4 odraslimi osebami stane v eno smer 350,- din.

Pot iz Ljubljane vodi po avtocesti do Postojne, nato do Matuljev, kjer vodi bližnjica zgoraj nad Opatijo in mimo Lovrana v Brestovo, kjer je pristanišče za trajekt. Ta pot traja okrog tri ure zmerne vožnje. Iz Ljubljane do Punta Križe je 240 km in traja ob idealnih pogojih okrog pet ur.

Zdravniška oskrba na otoku je organizirana. Za prvo pomoč je zdravnica v avtokampu, za večje potrebe pa se je treba peljati v Mali Lošinj, ki je oddaljen cca 40 km od Punta Križe.

Upamo, da smo vam opisali, kako je organizirano v našem novem počitniškem centru v Punta Križa na otoku Cresu. Kako se naši ljudje imajo tam pa vam bomo posredovali z reportažo, ki bo objavljena v julijski številki našega glasila.

Stane Mancini

POSEBNO SPOROČILO

Majska, 110. številka našega glasila je zaradi nekaterih težav pri zbiranju gradiva za njegovo vsebino izšla tako nepričakovano pozno, da nismo uspeli popraviti roka za rešitev majske nagradne križanke, ki ima številko 110. Objavljeni rok je bil tako kratek, da je na nekatere poslovalnice oziroma skladišča glasilo prišlo šele potem, ko je rok že potekel. Zato v roku nismo prejeli nobene rešitve, zanimivo pa je, da tudi potem ni prispelo dovolj rešitev, in nobena pritožba, da je bil rok nemogoč. Uredništvo glasila je zato sklenilo, da majske nagradne križanke objavimo še enkrat.

Rok za rešitev ponovno objavljene majske križanke je 20. junij 1982. Za pravilne rešitve te križanke homo izžrebal 10 nagrad po 100,00 din.

					9. MAJ	ŠVEDSKI DROBIŽ	SRAMOTNA PREDAJA	ITALIJANS. M. IME	ŽOLAJEV ROMAN O PROSTITUTKI	PESNIŠKO IME ZA IRSKO	ORODJE S POŠČICAMI	SEKTOR OBROT	POŽIRANJE ŽREČJE	ZADLJI DEL VRATU	1. 11. 1950
1. MAJ	KLAUČ STRMINA	BLAGO ZA POLETJE OBLEKE	CASOPISNA PODEJTE BOLGARSKA LUNA		SAHJE	IME AMER. IGRALKE CRANFORD BRITISK.					AMERISKO E. IME 10 MM				
VIDA TAUFER			ST. RUSKA DOLŽINSKA MERA				PRIBOR ZA PISANJE	FRANCOSKI REŽISER PREBIVAL KLJURJE	FILMSKI (REŽIJE) TYROPSKA AGAVA						
ZVONKO RUKKO			PR. KOSARNA SVA EKIPA DETOVDA OB GAVIACIJA				PISANE ČRKE								
RUŠEVINA PODRTIJA												IME PISCA FILCIJA IZDELOVA- LEC OMAR			
OSEBA, PO WATERI SE KATIMENUJE							PRIJ. PROFIT KOB PATONE HOVI VASI						1		
TORKAR IGOR			VASKA ZEM- LJA V SRBIJI LUCENCI V ELEI				REKA V SRBIJI BERVOTRA VILORGANI								
VZDEVEK EISEN- HOVERJA			OTOK KIRKE V OPI- SEJADI OBRT												
NEPOLNI ZLOM						DARILO VERSKI OBRED			ILOHATA ZEMLJA						
PRISPOBNA PRILIKA								SESTAVI LJUBO BRADESKO SPORT	JAPONSKI BORILNI SPORT	NURO PIZIK HOBELOVEK ENAKE LASTNOSTI					
DINOS	AMERIČAN	100 M ² NOVATOBNA													
STAROGRS. FIZIOF. ZACETNIK CILIJEZA															
PRESEDENIK KENTIJE DEWIS ABAP			JUDIJSKI DILIJAR LOVEC HA RAKE												
ELDA VILER			EGIPČANSKI BOJ SONCA ERITOPO RIF SKIR GALEV			STAROGRS. SOZELIČA MAKEDON- SKO KOLO						AVG. MERA (ACRE) MUZJA EROTIKE			
IT. MESTO LETUVISKE BLIŽU GEMOVE															
ODISEJEVA DOMOVINA															
POLOTOK NA SEVERU SZ						HUDA BOLEZEN 100									
GORA V TURČIJI															
SUKANEČ															
SPANJSKO MESTO MED CORDOBO IN SEVILLO															
ZDAMPKA ODLIČNA FOTO- APARATOV															

Utrinek iz Kranjske gore

Odločila sem se, da že drugo leto zapored rpeživim teden dni dopusta v Kranjski gori. Zvabili sta me prijetna domačnost našega, to je Dinosevega počitniškega stavanja in prelepa okolica. Bilo je enkratno. Vreme čudovito. Pomlad v vsej svoji opojnosti. Cvetja vseh vrst kakor v dolini. Ie z nekoliko zakasnelim cvetjem, v višjih legah pa še polno teloha vseh barvnih odtenkov, od

snežno bele do rdeče barve, ki so mu delali družbo jetrniki, jegličiči, temnordeča resa, izjemno lepe barve svišč in še in še.

Vse to smo si ogledovali vsak dan. Naši pogledi na vrhove pa so bili spoštljivi. Špik, Razor, Prisojnik, Škratica, vse to nas je objemalo v vsej svoji veličini. Glede na naše fizične sposobnosti smo se zadovoljili,

da smo jih ogledovali z doline in hodili na izlete, za katere smo potrebovali manj energije.

Možnosti za izlete je veliko. Šli smo do „Zelencev“, kjer izvira Sava Dolinka, preko zadnje Pišence do Erike, bili smo v Tamarju, na Vršču, od koder smo šli do višine 1725 m, kjer stoji Poštarski dom in do Slemena in še in še.

Zadnji dan dopusta nas je sonce zbudilo že zelo zgodaj. Odločili smo se, da gremo po slovo še v Krnico. Na hitro smo zajtrkovali in se odpeljali do Erike. Tam smo parkirali in nato po poldrugi uri prijetno utrujeni prišli na cilj.

Bilo je lepo jutro, nebesna modrina enkratna. Pri koči v Krnici so nas čakale težko pričakovane klopi in mize. Nadsvre prijaznemu oskrbniku smo naročili svoje dopoldansko poživilo – kavo, ko prisedeta k sosedni mizi dva turista. Prijazno pozdravila, kot je v hribih navada in naročila kavo. Ugibali smo, katere narodnosti sta. Menili smo, da sta Holandca. Popila sta kavo, vstala, in ko sta prišla mimo nas, nas mož nagovori srbohrvaško in vpraša, od kod smo. Povedali smo mu in seveda začudeno vprašali, od kod prihajata onadva. Pove, da sta Angleža in na naše začudenje kako, da govori tako lepo srbohrvaško, izvemo, da je prvič prišel v Jugoslavijo že kot mlad fant petnajstih let leta 1949 in da je delal na progi Doboj–Banja Luka. In tedaj, je dejal, mu je bilo pri nas tako všeč, že posebej Slovenija, da prihaja sem s svojo ženo vsako drugo leto. Slovenija, je rekel, je najlepša dežela na svetu – veliko namreč potujeta – čudovita flora in prekrasne mogočne gore.

Toplo mi je bilo pri srcu. Kdo take pohvale ne bi bil vesel! Poslovili smo se, odšla sta na Kriške pade.

Ko mislim na preživete, nepisno lepe dopustniške dni v Kranjski gori, mi to srečanje daje misliti. Kako premalo se zavedamo vseh teh lepot, ki nas obdajajo, kako zanemarjamo naravo, jo onesnažujemo z vsemi mogočimi odpadki, jo zastrupljamo, pa bi nam morala biti prva skrb ohranitev naravnih lepot naše lepe domovine.

Francka Prosenč

SKRB za naše spominske kamne

Naša delovna organizacija je pokrovitelj dveh spominskih kamnov, ob Poti spominov in tovarištva. Te kamne mi mladinci vsako leto, za praznik OF in za 9. maj primer-no uredimo in okrasimo s cvetjem.

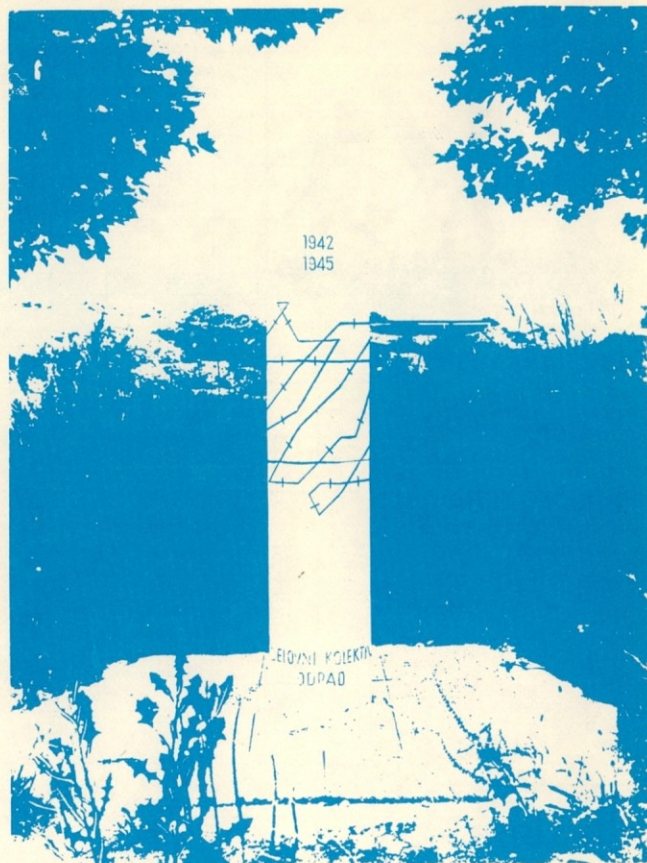
Prvi kamen je na ljubljanskih Žalah, nasproti krematorija. Njegovo okolico so uredili, kdo, žal ne vemo, takrat, ko so gradili krematorij tako, da s tem kamnom in okolico ni dosti dela. Ko pridemo pometemo plošče in položimo pred spomenik šopek cvetja.

Drugi kamen je ob cesti v Mestni log, malo naprej od veterinarske bolnišnice. Tu so gradili cesto, zdaj pa blizu

gradijo neko stanovanjsko naselje tako, da je okolica zelo neurejena. Ker pa se te gradnje že končujejo, smo letos lahko tudi mi uredili okolico kamna.

Ta spominski kamen smo si letos prvič ogledali za slovenski praznik OF. Razočarani nad neurejeno okolico smo sklenili, da jo bomo uredili sami in to pred 9. majem.

Z Bojano, Stevom in Janezom smo se dogovorili, da bo najboljše, če gremo tja takoj po delu. Nabavili in „nafehtali“ smo ves potreben material in orodje ter v torek 4. maja popoldne odšli na delo v družbi Marije in Djura. Okoli spomenika smo

Naš spominski kamen v Mestnem logu, z urejeno neposredno okolico, kakor so jo zbetonirali naši delavci – mladinci.

najprej vse poravnali, nato pa polagali plošče. Pod vodstvom mojstra Janeza je delo potekalo do konca brez problemov.

sredna okolica našega spominskega kamna mnogo lepša, smo odšli še na pivo.

za OZSMS DINOS
Sonja

Zadovoljni, da je sedaj nepo-

Polaganje plošč pri spominskem kamnu v Mestnem logu

Stev, Bojana, Sonja, Marija, Duro, Janez in jaz smo šli k spominskemu kamnu. Tam smo polagali plošče. Janez in Bojana sta s kopatami razmetala pesek s kornbijama, tla in pomicala cement s rezkopeljad, nato pa jaz in Bojana sva šli prosit vodo k neki hiši. Potem so naredili beton in Janez je polagal plošče. In na koncu smo se še fotografirali. Nato smo šli v dve gostilni.

Saso Rahne

SLABA UDELEŽBA

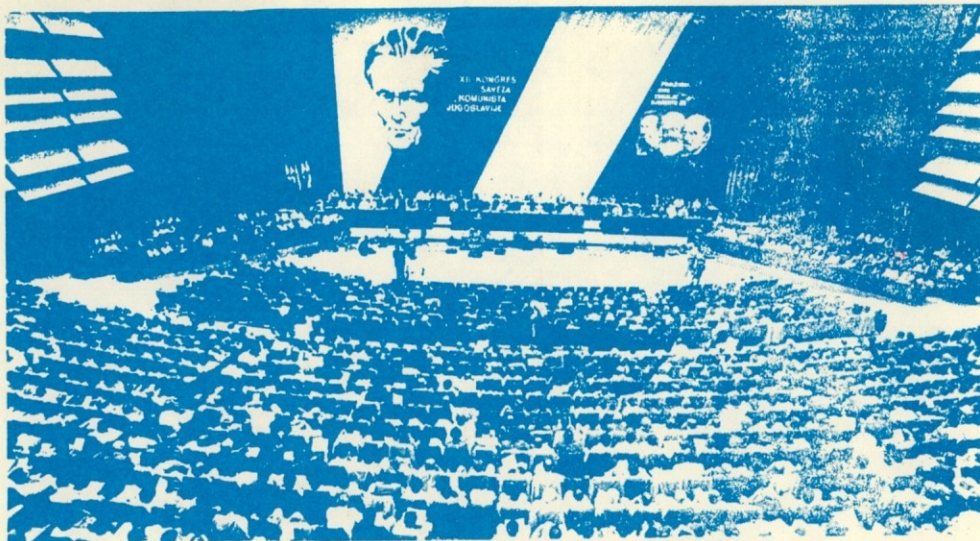
Komisija za rekreacijo delavcev Dinosa je za 25. junij 1982 vabila na planinski izlet. Ljubitelji planin naj bi se zbrali ob 17. uri pri avtobusni postaji v Tržiču, naslednji dan pa odšli na Begunjščico. Prišli so štirje. Nerazporeženi zaradi tako slabega odziva so spremenili načrt. Odšli so v Dom na Kofcah, naslednji dan pa na

Veliki vrh (2088 m) v Kofcah. Imeli so čudovito lep dan.

V začetku leta smo napovedali ustanovitev planinske sekcije Dinosa. Vse kaže, da se napoved ne bo tako kmalu uresničila, če se sploh bo. Udeležba tega zadnjega izleta daje slabo upanje.

—eska—

Rešenih križank ni treba izrezovati. Dovolj je, če nam pošljete le vodoravne rešitve, napisane po vrsti ena poleg druge, od začetka do konca. Če se vam ne da rešitve pisati na dopisnico, jo napišite na karkoli hočete, samo ne pozabite zraven napisati tudi svojega imena in naslova.

12. KONGRES ZKJ zarisal pot uresničevanja Titovih idej o našem razvoju

Dvanajsti kongres ZKJ se je začel 26. končal pa 29. junija 1982 v Beogradu. Poleg 1.547 delegatov je na kongresu sodelovalo 134 delegacij iz tujine in 355 gostov iz države. Kongres je delal v šestih komisijah. Uvodni referat z naslovom „Boj ZKJ za vsestranski napredek socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije“ je prebral predsednik predsedstva CK ZKJ, dr. Dušan Dragosavec.

Kongres je delal v šestih komisijah. V komisiji za razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ekonomski in družbeni razvoj in gospodarsko stabilizacijo je imel uvodno besedo Sergej Kraigher.

Dr. Dušan Dragosavec je med drugim rekel:

„Zveza komunistov je sicer opozarjala na te probleme, vendar ni bila niti ustrezno organizirana niti vztrajna, da bi z idejnopoličnimi sredstvi uspešneje usmerjala or-

ganizirana prizadevanja za premagovanje neugodnih gospodarskih tokov, ki so negativno vplivali tudi na stanje družbenih odnosov. Posledice tega so se namreč pokazale v čedalje večjih in številnejših posegih države v gospodarsko življenje, zaradi tega pa so se razumljivo krepile etatistične težnje. Družbena praksa je pokazala, da v tej smeri ni mogoče najti rešitev in da prav krepitev samoupravljanja skupaj z ustreznimi ukrepi ekonomske politike odpira možnosti za premagovanje nastalih gospodarskih težav. Tako kot brez stabilnih družbenih odnosov ni in ne more biti stabilnega in skladnega gospodarskega gibanja, namreč ne more biti niti trajnejše stabilizacije gospodarskih tokov, če združeno delo nima odločilne vloge pri upravljanju s tokovi družbene produkcije. To so dragocena izkušnja, nauk in opomin minulega obdobja. Na tej načelni podlagi smo pričeli graditi izhodišča dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Sergej Kraigher je med drugim rekel:

„Naša nedoslednost in oportunistem v prizadevanjih za stvarno oblast delavcev in delavskega razreda v združenem delu in družbi, to je za oblast delavcev temeljnih organizacij združenega dela, ki naj odločajo o dohodku in o presežku dela, sta negativno vplivala zlasti na vlogo in položaj občin ter na razvoj z ustavo uzakonjenega komu-

nalnega sistema. To je zavrlo in marsikje povsem onemogočilo preobrazbo političnoizvršilnih in državno-upravnih organov vseh družbenopolitičnih skupnosti, v številni federacijo, v organe, ki naj bi delovali v prid razvoja socialistične samoupravne družbe, ki naj bi spodbudili razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter varovali družbene interese. Vse to je krepilo težnje po osamosvajanju in utrjevanju političnoizvršilnih organov in državne uprave v vseh družbenopolitičnih skupnostih, v številni federacijo, ter povzročilo, da je ekonomsko prisilo zamenjala z voluntarizmom obremenjena državna prisila.“

te-ur

Bolje delati bolj varčevati

Ugotovitev 12. kongresa ZKJ

**DRAGI BRALCI !
ŽELIMO VAM LEPE
POČITNICE !**